

Spis treści

WSTĘP (skrótowy do wydania pierwszego)	7
WSTĘP DO WYDANIA TRZECIEGO	11
 1. PEDAGOGIKA OPIEKUŃCZA (PEDAGOGIKA OPIEKI) JAKO DYSCYPLINA NAUKOWA	 13
1.1. Założenia wstępne	13
1.2. Krytyczny przegląd niektórych określeń pedagogiki opiekuńczej w ostatnim dwudziestolecu	14
1.3. Ogólne pojęcie i przedmiot pedagogiki opiekuńczej	19
1.4. Heterogeniczność i jednolitość treści pedagogiki opiekuńczej	21
1.5. Pedagogika opiekuńcza jako system wiedzy ogólnej i jej pochodne	25
1.6. Podstawowe funkcje pedagogiki opiekuńczej i związanych z nią metodyk ...	28
1.7. Pedagogika opiekuńcza a pedagogika ogólna, społeczna i specjalna	31
1.8. Zestawienie innych ogólnych określeń pedagogiki opiekuńczej	33
 2. POJĘCIE OPIEKI MIĘDZYLUDEKIEJ	 35
2.1. Geneza opieki	35
2.1.1. Zachowania opiekuńcze zwierząt — prapoczątek opieki ludzkiej	35
2.1.2. Prehistoryczny kształt opieki ludzkiej	36
2.1.3. Kierunki zmian ewolucyjnych w opiece ludzkiej	38
2.2. Ogólny zakres i aktualny stan interpretacji pojęcia „opieka”	39
2.3. Krytyczny przegląd interpretacji pojęcia opieki w Polsce	41
2.3.1. Poglądy Heleny Radlińskiej	41
2.3.2. Poglądy Konstantego Krzeczковского	48
2.3.3. Opieka według Józefa Czesława Babickiego	50
2.3.4. Poglądy współczesne	52
2.4. Utożsamianie opieki z pomocą	65
2.4.1. Pojęcie pomocy	65
2.4.2. Zróżnicowanie pomocy w jej najszerszym znaczeniu	67
2.4.3. Pomoc a opieka	69
2.4.4. Poglądy dotyczące pomocy jako opieki	72

2.5. Ogólne pojęcie opieki międzyludzkiej	75
2.5.1. Specyficzne właściwości opieki	75
2.5.2. Metodologiczne przesłanki definiowania pojęcia „opieka” – jego definicje	78
3. ZAKRESY OPIEKI	82
3.1. Opieka w najszerszym znaczeniu i jej składniki	82
3.2. Zakresy opieki międzyludzkiej	90
3.2.1. Zakres opieki według jej zróżnicowania pionowego	91
3.2.2. Zakres opieki według jej podmiotu i charakteru	93
3.2.3. Zakres opieki według jej przedmiotu	95
3.2.4. Zakres opieki według jej przebiegu w życiu jednostki	97
3.2.5. Zakres opieki według skali zaspokojenia potrzeb podopiecznych	99
3.2.6. Zakres opieki według jej bieżącego i perspektywicznego wymiaru ...	103
3.2.7. Zakres opieki wyznaczany stopniem jej powszechności	104
3.2.8. Zakres opieki wyznaczany funkcjami opiekuńczymi różnych instytucji społecznych	105
3.2.9. Zakres opieki według ilości zaspokajanych potrzeb	107
3.2.10. Zakres opieki wyznaczany stopniem zaspokojenia potrzeb	108
3.2.11. Zakres opieki według stopnia jej zagęszczenia, intensyfikacji i perfekcyjności	109
4. KATEGORIĘ OPIEKI	112
4.1. Ogólne pojęcie „kategoria opieki”	112
4.2. Opieka jako kategoria rodzinna	113
4.2.1. Pierwotność opieki rodzinnej	113
4.2.2. Powiązanie opieki rodzinnej z życiem seksualnym i prokreacją	114
4.2.3. Fundamentalna pozycja opieki rodzinnej w strukturze opieki międzyludzkiej	115
4.2.4. Specyficzne walory opieki rodzinnej	117
4.2.5. Opieka rodzinna jako złożony układ	119
4.2.6. Naturalność opieki rodzinnej	120
4.2.7. Allocentryzm i altruizm opieki rodzinnej	120
4.2.8. Społeczno-ekonomiczne warunki życia, struktura rodziny oraz stosunki między współmałżonkami a opieka rodzinna	122
4.3. Opieka jako kategoria moralna	123
4.3.1. Geneza moralnych norm opieki	123
4.3.2. Zakres zastosowania normy opiekuńczości	124
4.3.3. Opiekuńczość w etyce i teleologii	125
4.3.4. Moralny aspekt reguł i zasad sprawowania opieki	126
4.3.5. Przeciwwskazania i ograniczenia w stosowaniu normy opiekuńczości ..	127

4.4. Opieka jako kategoria społeczna	129
4.4.1. Opieka społeczna i uspołeczniona	129
4.4.2. Geneza opieki społecznej	129
4.4.3. Opieka społeczna w świadomości ludzi	130
4.4.4. Złożoność opieki społecznej	131
4.5. Opieka jako kategoria prawna	132
4.5.1. Geneza, źródła	132
4.5.2. Charakter opieki prawnej	134
4.5.3. Przesłanki i pojęcie praw dziecka	137
4.5.4. Uwagi dotyczące niektórych norm <i>Konwencji Praw Dziecka</i>	139
4.6. Opieka jako kategoria wychowawcza	141
4.6.1. Uwagi wstępne	141
4.6.2. Opiekuńczy sens wychowania	142
4.6.3. Wychowawczy sens opieki	143
4.7. Uwagi końcowe	145
5. STRUKTURA OPIEKI	147
5.1. Potrzeby ponadpodmiotowe i ich diagnozowanie	147
5.1.1. Ogólne pojęcie struktury opieki	147
5.1.2. Teoria potrzeb ludzkich a teoria opieki międzyludzkiej	149
5.1.3. Ogólne pojęcie potrzeby ludzkiej	150
5.1.4. Klasyfikacje przyjęte jako podstawowe	153
5.1.5. Inne znaczące dla opieki typologie potrzeb ludzkich	155
5.1.6. Frustracja potrzeb jako szczególny problem opieki	159
5.1.7. Ogólne pojęcie potrzeb ponadpodmiotowych	160
5.1.8. Podstawowe czynniki potrzeb ponadpodmiotowych	168
5.1.9. Podstawowe uwarunkowania potrzeb ponadpodmiotowych	173
5.1.10. „Podopieczny” jako ogólny wskaźnik diagnostyczny	177
5.1.11. Klasyfikacja potrzeb ponadpodmiotowych	180
5.1.12. Diagnozowanie potrzeb ponadpodmiotowych	183
5.2. Funkcje opiekuńcze	187
5.3. Postawy opiekuńcze	192
5.3.1. Pojęcie „opiekun”	192
5.3.2. Postawy opiekuńcze jako typ postaw interpersonalnych	196
5.3.3. Poglądy na postawy opiekuńcze jako dyspozycje opiekunów	198
5.3.4. Pozytywne postawy opiekuńcze	209
5.3.5. Negatywne postawy opiekuńcze	211
5.3.6. Postawy opiekuńcze a postawy rodzicielskie	214
5.3.7. Postawy opiekuńcze a postawy wychowawcze	216
5.3.8. Czynniki postaw opiekuńczych	217
5.3.9. Podstawowe elementy modelu-wzorca opiekuna-wychowcy	220

5.4. Sytuacje opiekuńcze	221
5.4.1. Ogólne przesłanki określenia sytuacji opiekuńczych	221
5.4.2. Ogólne pojęcie sytuacji opiekuńczych i opiekuńczo-wychowawczych ..	224
5.4.3. Uwagi końcowe	229
5.5. Czynności opiekuńcze — dostarczanie podopiecznemu przedmiotów jego potrzeb	232
5.5.1. Ogólna charakterystyka czynności opiekuńczych	232
5.5.2. Próba klasyfikacji czynności opiekuńczych (pomocnych)	234
5.6. Atmosfera opieki	237
5.6.1. Uwagi wstępne	237
5.6.2. Poglądy dotyczące pojęć: nastrój, klimat, atmosfera	237
5.6.3. Treść znaczeniowa terminu „atmosfera” (klimat, nastrój)	240
5.6.4. Pojęcie atmosfery opieki	241
5.6.5. Pojęcie atmosfery wychowania	242
5.6.6. Atmosfera partnerska	244
5.6.7. Atmosfera osobopochodna	246
5.6.8. Atmosfera czasu odpoczynku, rozrywki, świętowania	247
5.6.9. Atmosfera życia	248
5.6.10. Czynniki i funkcje atmosfery życia	249
5.6.11. Skrócowa struktura funkcjonalna opieki	251
5.6.12. Rozwinięta struktura opieki międzyludzkiej	253

